

DANICA.

Katolišk cerkven list.

Tečaj XIV.

V Ljubljani 9. veljiga travna 1861.

List 10.

Nekoliko zastran cerkveniga petja in muzike.

Zapojte Gospodu novo pesem 'n njegova hvala je v zbiraljšu Svetnikov. Ps. 149.

△ Gotovo se je pelo in se poje v čast Božjo, od kar kolj svet stoji. Kako ginljivo je le petje Mozesovo, Davidovo in prerokov, kako pa še več je mogla pesem, ki jo je Jezus s svojimi učenci pri zadnji večerji popeval, ginljiva in veličastna biti! Mat. 26. 30.

Ne le sami pravoverniki nekdanjih dob so s petjem in z muziko Boga častili in hvalili, tudi pagani so svoje pesnike imeli, ki so čast malikov ali pa njih junakov prepevali, kakor med drugimi Orfej, Mozej in Olen. Taka je bila tudi pri Rimljanih in pri Nemcih. De pa petje in muzika čuda čez človeka premorete, nam spričuje že slavni Orfej, ki je svoje hlabre, zraven pa divje in zatelebane Argonavte le z oštrimi besedami in pa s sladkim petjem ginil, de so Lemniški bljudni otok zapustivši na barko se vernili. — In učeni Plutarh pravi: Petje je pobožno in nar perva dolžnost človeka do bogov.

De je pa tudi kristjanstvo že od svojiga začetka z molitvo in pa s petjem tako živo zvezano, ko človeška duša s svojim telesam, nam spričuje sveti Pavel Ef. 5. 19. — Kol. 3. 16. — Tako tudi mlajši Plinij v svojim listi do cesarja Trajana, s katerim kristjane zagovarja, rekoč: „So rekli, — namreč kristjani — de so navado imeli, nekatere dni se zarano zbirati in v čast Kristusu, kot svojimu Bogu, med seboj poredama peti.“

V življenji sv. Cecilije († 230) se bere, de je navado imela k svojimu pobožnimu petju tudi orglati *) in tako Boga brez nehanja častiti. Pisatelj njeniga življenja misli, de tudi mi se prav tako z nebeškimi duhovi zediniti zamoremo, ki neprenehama z nepopisljivimi pesmimi pojejo čast, ljubezen in hvaležnost Gospodu Bogu. Duhovito veselje naših serc se razdeva z muziko, ki v nas pobožnost obuduje, kadar slišimo njene glase s petjem zedinjene.

Sv. Laktancij († 330) o petji takó le piše: „Slišati pesmi in popevke, Božjo hvalo peti in poslušati, je mično. To je prava radost, ki je pajdašica in tovaršica čednosti; ona ni minljiva, kakor tista, ki po nje taki hrepené, ki

svojimu telesu po živinsko strežejo, temuč ona je večna in vedno polna veselja.“

Od sv. Efrema († 378) najdemo zapisano: „Ker je krivoverec Harmonij v Edesi s petjem iskal ljudstvo v svoje mreže zaplesti in je ljudstvu petje zlo všeč bilo, se vale vojak Kristusov, sv. Efrem, vzdigne, ter sovražniku vojsko napové. Tudi on namreč zloži pesmi, v katerih igre in pa ples mladosti oistro graja, in zbere nekoliko pobožnih devic in jih uči pesmi, ki so bile polne nebeškiga duha in pa modrosti, posebno za rojstvo, kerst, post Kristusov, za njegovo terpljenje, vstajenje in vnebohod. Zraven teh pa še od mučencikov in pokore in za mertvc. Device te zaveze so se o praznikih Gospodovih, ob nedeljah in godovih svetih mučencikov shajale. Sv. Efrem pa jih je učil besede in napeve s takim blagram, de je vsa Edesa k temu petju hitela in de se je truma protivnikov osramotena razkropiti mogla.

Sv. Bazilij († 379), prijatelj in sodobnik (verstnik) sv. Efrema, pa govori v ta namen: „Tvoj jezik naj poje — Bogu — hvalo, tvoj um naj preiskuje pomen besed, de hvalo poješ z ustmi in hvalo popevaš tudi z umam. Sej Bog ne potrebuje od tebe časti, temuč le hoče, de se ti vredniga storiš počasten biti.“ In vhomilii 29. psalma: „Petje se veli vse, kar je z visokim premišljevanjem in pa spoštovanjem Bogá sklenjeno.“

Sv. Janez Zlatoustnik († 407) se tudi od petja in muzike po navadi s svojimi zlatimi besedami glasi, kakošne občutike de muzika budi, in spričuje, de pobožno petje in pa spodobna muzika čuda in čuda zamorete vplameniti v sercu ogenj ljubezni do Bogá, ter reče: „De ne bi hudič z bljudnim in nečistim petjem vsiga v nič pripravil, je Bog stvaril pesmi, de v njih vživamo veselje in korist.“ *)

„Muzika,“ piše sv. Avguštin († 430), „ima to lastnost, de obudi pobožne občutke in sogreje serce z Božjo ljubeznijo. Čislan zbor nežnih fantičev in pa nedolžnih deklic, ki v cerkvi popevajo s svojimi angeliškimi glasi, ki proti nebu puhtijo, svoje soglasno-hvaležne pesmi do Bogá in do prečiste Device, kristjansko dušo mora ganiti in razvedriti.“

Nadalje nam ta svetnik pripoveduje, de ni mogel po svojim spreobrnjenji v cerkvi peti slišati, de ne bi bil vselej milih solz točil; zraven tega pa tudi žaluje, de se dá človek preveč od soglasja prevzeti, in se iz serca obtožuje, de je tudi njega samiga večpot bolj muzika mikala, kot pa tisto, kar se je pelo. „Kolikrat,“ govori dalje, „se zmislim na solze, ki sim jih prelival poslušaje pesmi tvoje cerkve, o Gospod! v tisti dobi kadar sim se bil (svete) vere poprijel, ali zdaj me petje ne gane več tako kakor pa tisto, kar se popeva, posebuo če se vmevno in lepo soglasno poje.“

*) Zato se pa ta svetnica še zmiram z orglami mala. Če bi pa kdo dvomil, če so že o tisti dobi Rimljani orgle imeli, naj pogleda Tertulijana „de anima“ c. 14. kjer pravi, de je Arhimed, † 270 pred Kristusam, orgle ne našel, temuč popravi in poboljšal; ali pa Kasiodora „in psalm. 150.“ kjer jih tako le popiše: „Organum est quasi turris diversis fistulis fabricata, quibus flatu folium vox copiosissima destinatur, et ut eam modulatio decora componat, linguis quibusdam ligneis ab interiore parte construir, quas disciplinabiliter magistrorum digiti reprimentes, grandisonam efficiunt et suavissimam cantilenam.“ Tako tudi že Cicero Tus. III. 18. — Petroni satyr. c. 14. — in Svetoni in Neronem c. 41.

*) Greh je, take bljudne in nečiste (zaljubljene) pesmi, ki jih je hudič med ljudi zasejal, pobirati in jih po bukvah in časnikih razglašati, de se še bolj razširijo. Vred.

In sv. Gregorij († 601) veli: „Ni se čuditi, če je želela presveta cerkev Božja ta že od narave same priporočeni in od Boga izvirajoči pripomočnik — to je petje — de bi v dušah svojih otrok veselje do Božje službe obudila.“

Sv. Bernard († 1153) piše od sv. Malahija, Armahškiga vikšiga škofa na Irskim, de je on ne le samo s svojimi ljubezni polnimi pridgami, temuč tudi z muziko in s svetim petjem divje Irce svoje škofije tako omečil, de so kot jagnjeta krotki postali. In pristavlja še te serčne besede: „Cerkveno petje razveseli človeško pamet, obraduje tožljive, omaja lenuhe, napelje grešnike k tožnimu zdihoivanju; ker če so ravno posvetne človeške serca terde, vender, kadar se sladkost petja po njih razlije, sejspreobernejo k ljubezni in k pobožnosti.“

Sv. Karol Boromej († 1584) se je v svoji mladosti dosti z muziko pečal, pa le s tako, ki je bila pobožna ali pa je kako enakost s cerkveno muziko imela.

Od južno-amerikanskih misijonov najdemo zapisano, de so ondašnji divjaki za petje posebno vneti bili, in dostkrat se je misijonarjem vsrečilo, njihovo divjačnost zgolj z napavam vkrotiti. Včasi so tudi ti služabniki Božji kako popevko ali pa hvaležno pesem povzdignili in zraven pa še muzično zaigrali. In glej! komej de se mili, ginljivi in prišerčni glasovi po gojzdu razlegajo, kar trume divjakov svoje votline in jame zapusté, ter za muziko hitijo. Ob kratkim, muzika je pravi vsegovor, vsako živo in občutljivo bitje zapopade v svojim sercu razlego njenih soglasov.

Enako nam vsaka doba sveta spričuje, de je človeštvo vselej petje in pa muziko za velik dar Božji imelo, ter jima s sercam vdano bilo. Tudi pisatelj tega spisa, ki sicer ni čuda, pa vender nekoliko sveta obhodil, je imel priložnost, se prepričati, de ravno v tistih krajih, kjer je ljudem za cerkveno petje malo mar ali pa nič ne, kjer so orgle se neznana reč, in kjer se namesti petja dolgočasno gusla ali pa po žalostno bugari in namesti muzike le samo z mehham cvili, zastran pobožnosti, vlnudnosti in pa bistrouma človeštvo skorej se v zibeli leži. Ta prikazen tudi, žalibog! med nami Slovani ni prerodka. In vender so besede slovenskiga petja tako mile in napevi tako serčno ginljivi, de se tuji drugih jezikov temu prečuditi ne morejo. Porok tega je med drugimi slavno znani dohtar svetiga pisma, gospod Bruner, ki v svojim koledarji lanskiga leta, stran 20 o slovenskim cerkvenim petji tako le besedi: „V slovenski farni cerkvi — v Marburgu — me gane tožljivo — skladno petje žen in deklic. Ravno se je po dokončani službi Božji pesem v čast Marije pela. Slovenci imajo za svojo pobožnost tako izreko, ki v serce sega, v mehkih glasih tiči mila molitev, in cela pesem je neko ponižno proseče jokanje. (Dal. nast.)

Prijazno pismo

kneza škofa Lavantinskiga do vsih katoliških gospodarjev in gospodinj, tergovcev, obertnikov in rokodelcev Lavantinske škofije.

(Konec.)

Sovražniki naše sv. vere si zavoljo tega od nekđaj prizadevajo, de bi posvečevanje dni Gospodovih spodkopali; veliko veliko ljudi dandanašnji pa njim pomaga, če tudi ne ravno iz sovraštva do vere, pa vender iz nemarnosti in nespremišljenosti, ker jih zgledi družih zapeljejo, posebno pa iz samopridnosti, ker ne prevdarijo, kako hudobno delajo, druge pohujšajo, vest zamorijo, razdirajo vse keršansko življenje in djanje v delavnišnicah, v štacunah, v domačim življenji, kakor tudi po očitnih cestah. To divjaštvo slepiga nejeverstva pa še celo oliko imenujeje! Skrumba dneva Gospodoviga je, kadar kdo ob nedeljah ali praznikih v delavnišnicah, fabrikah in rokodelšnicah dela, štacune odperete ima in brez sile kupuje in prodaja. Ubogi

rokodelski strežej, fabrikavec, rokodelski učenc in streže še časa ne dobijo, de bi bili pri Božji službi, de bi besedo Božjo poslušali, in svete zakramente prejekali. Kdo se bo čudil, ako se taki ubogi ljudje v svojim življenji podivjacija in bodo goli meseneži!

Gerda skrumba nedelj je, ako kdo ob dnevih Gospodovih po hlapčevsko ali težaško vozi, pridelke domú spravlja, ali grozdno tergatev opravlja brez posebne sile in cerkveniga privoljenja. Zakaj le Cerkev sama ima oblast, v posameznih okolišinah iz terdnih vzrokov ali razlogov v Božjim imenu katero enacih del dovoliti, nikoli nikakor ne pa, od splošne dolžnosti nedeljskiga praznovanja odvezovati. — Velika krivica je, ako gospodarji in gospodinje svojim podložnim časa ne dopustijo, de bi šli k farni Božji službi in keršanskimu nauku, ali če jim to le v prvih zjutranjih urah dovolijo, ko še nimajo priložnosti ne pri pridigi biti, ne sa. zakramentov prejemati; ali pa če, ne de bi podložne k temu spodbudovali in jim sami čas odločili, jih še le od Božje službe zadržujejo, kakor koli le morejo. Spačenost toliko poslov izhaja veči del iz oskrunovanja nedelj in praznikov, in težko je razločiti, če je v taci okolišinah veči brezbožnost gospodarjev in gospodinj, ki posle v službi Božji zadržujejo, ali staršev, kateri svoje otroke takim zaupajo, ali pa brezvestnost poslov, ki v take službe grede in v njih ostanejo. Tukaj veljá beseda: „Bogá se nam je bolj bati, kot ljudi.“ (Djanje ap. 5, 9.)

Nekteri brezvestni gospodarji se izgovarjajo z znanim pregovorom: Gospodnja služba pred Božjo službo. Kdo pa je veči Gospod? Ali Božja služba ni gospodnja služba? Dajte Bogú, kar je Božjiga (Mat. 22, 21), in dopustite svojim služabnikom, naj Bogú služijo in njegove zapovedi spolnujejo; potem bodo tudi Vašim poveljem tolikanj rajši pokorni. — Naj več jih zagovarja božjorop dni Gospodovih s svojimi opravili. Ali ni pa Božja služba, skerb za dušno zveličanje, tudi opravilo, in še naj tehtniši opravilo vsih opravil? Kaj pomaga človeku, ako bi ves svet pridobil, na svoji duši pa škodo terpel? (Mat. 16, 20.) Tista lakomnost, ki ima ob nedeljah in praznikih vse prodajnice odperete, je od hudobe; njen dobiček je krivica zoper Boga, in ne more obroditi stalniga blagoslova. Dobiček prepovedaniga dela ob nedeljah in praznikih červi požró; se skazi kakor nekđaj mana v pušavi, ki so je ob dnevu Gospodovim nabirali (Agej 1, 5—6): „Veliko sejete, pa malo pridelate; jeste, pa se ne najeste; se oblačite, pa se ne ogrejete; in kdor si plačo pridobi, jo v luknjašto vrečo (žakej) verže.“ Premislite tedaj, kaj delata, ko dneve Gospodove oskrunujete! „Išite nar poprej kraljestva Božjiga in njegove pravice (zlasti ob nedeljah in praznikih), in vse drugo se bo Vam priverglo.“ (Mat. 6, 33.) To je zlato pravilo blagoslova; sej brez blagoslova Božjiga vse nič ne pomaga.

Naša sveta vera dopuša ob nedeljah in praznikih družbino veselje in poštene kratkočase v oddihlejši za prestane pritežnosti in v poterjenje za prihodnje delo; ne smejo pa nikoli pregrešne biti, svetiga pokoja Gospodoviga ne begati, in dolžne službe Božje ne zadrževati; nikoli nikakor pa ne smejo taki kratkočasi nezmerno pijančevanje, sem ter tje tavanje po cele noči, in še manj tako imenovani prazni ponedeljek (Blau Montag) biti; zakaj vse enake napake so zoper naredbo Božjo, in očitno znamenje odpada od Boga. Kdor dan Gospodov z žertjem, pijančevanjem, z razuzdanostjo oskruni, stori s tem veliko veči pregreho, kakor druge dni, in se vsega satanovi službi vdá. Kako velika in sveta je torej dolžnost, posebno za višji (predpostavljene), sami sebe in svoje svariti in varovati pred grehi in skrumbami ob nedeljah in praznikih; in gorjé meni kakor škofu, ako molčim! (Iz. 6, 5.)

Nehemija, veliki služabnik Gospodov, vernivši se iz

Babilona v Jeruzalem, je našel, de so ljudje dneve Gospodove kupovaje in prodajaje, in z drugimi vsakterimi deli oskrunovali, ker judje so opravljali tergatev, so snopje, grozdje in mnogotere bremena v mesto nosili. Tedaj je Nehemija poklical veljake ljudstva in jim je govoril, rekoč: „Kaj je ta hudobna reč, kar počenjate in dan Gospodov oskrunujete? Ni li Bog naših očetov, ki so to počenjali, zato strahoval, in ravno zavoljo tega nas in naše mesto z veliko nesrečo obiskal? In vi njegovo jezo zoper nas še zvikšujete, ker dan Gospodov oskrunujete!“ In poslušali so njegov glas, ter posvečevali dan Gospodov. (2. Ezdr. 13. 15.) — Zatorej tudi Vi, prečislani, prizanesite svojemu višjemu pastirju, ako Vas prosim in terdo nagovarjam pri zveličanji Vaših duš, pri blagoslovu Vaših hiš: posvečujte dneve Gospodove, in skerbite, de se bodo tudi od Vaših podložnih posvečevali; potem bo tudi Vas Bog blagoslovil pri Vašim izhodu in vhodu, kakor je terdo in sveto obljubil. Brez Božjiga blagoslova vse vse nič ne pomaga.

Scarjenje za Italijo.

Po „Armonii.“

Italija iše svobode, prostosti, velikosti, pa nesreča! nastopila je pot, ktera k poniževanju, revšini in sužnosti peljá. Italija se je vzdignila zoper svojiga očeta, Italija žali namestnika Kristusoviga, Italija posnema strahovanja vredno obnašanje Kamovo in si kliče prekletstvo Božje.

Pervo pregrešenje potem, ko je bil Gospod zemljo s potopam očistil, je bilo razžaljenje, ktero je sin nad svojim očetam doprnesel, in kazen, ki je nasledvala, je bila sužnost, h kateri je bil pregrešni sin obsojen. Kam, oče Kananejev, je zasmehoval Noeta, in Noe je izrekel naslednje prekletstvo čeznj in čez njegove mlajši: „Preklet bodi Kanan! On bo suženj svojih bratov.“ In to prekletstvo se je zgotovilo: Kananejci so bili izgnani in v naj ojtrestjši sužnost odpeljani, med tem ko sta se Sem in Jafet do svojiga očeta sramožljivo obnašala in njuni mlajši množili in Boga v svojih šotorih stanovati vidili.

Ta gotova zgodba nas straši zavoljo prihodnosti nesrečne Italije. Glejte, kaj ona s papežem dela! V vseh državah zborih cele Evrope se najdejo zagovorniki namestnika Kristusoviga; zbor (parlament) turinski mu ne pošilja družiga, kakor žuganja.

V francoskim državnim zboru je mnogo govornikov glas za sv. Očeta vzdignilo, in tudi v španskih zborih se dobijo možje, kateri se za pravično reč sv. Očeta potegujejo, akoravno se tam zastran svetne oblasti papeževe ni kaj posvetovalo. V protestanski Prusii imajo sv. Oče zagovornikov; in ravno smo slišali, kako sta v Londonu gosp. Bovier in Maguire v zbornici prostakov z veliko gorečnostjo za sv. Očeta govorila; ravno tako se je obnašal lord Normanby v zbornici aristokratov.

Le v tistih parlamentih, kateri se laški imenujejo, nimajo papč le eniga prijatla ne; k večimu dobijo ondi kakiga učenca, kateri se pa skriva „iz strahu pred Judi.“ Italija, ali bolj prav reči, tisti, ki jo nadomestujejo, se na skrivnim posvetujejo, kako bi papeža mesta Rima oropali. Bolj skušen kakor Pij VII. mora viditi Pij IX., kako se Italija zoper njega vzdiguje; tista Italija, ktero je on z njeniga spanja zbudil in z dobrotami obdaril.

Kaj počenjaš, nesrečna deželca, kaj počenjaš? Ali se ne bojiš, de bi se tudi od tebe ne reklo, de boš sužnja svojih sosednjih ljudstev? Ali se ne bojiš, de bi zavoljo britkosti, ki jo svojimu očetu napravljáš, Bog svojiga serda čez tebe ni razlil? Ali v osodi naslednikov Kamovih nič ne najdeš, kar bi te plašilo? Ali ne vidiš jame, ktero si koplješ, in ketinje, ktero si sama kuješ?

O nesrečna deželca! hočeš se omogočiti, pa teptáš z nogami svojiga lastniga očeta! Hočeš biti edina, pa napadaš

sredstvo edinosti. Tožuješ krivičnosti, ktere so se ti godile, pa zametuješ namestnika Kristusoviga! Iščeš svobode, pa preganjaš papeža! O revna Italija! Niso vse pregrehe že na tem svetu kaznovane, navadno pa ne pusti Bog brez časne kazni pregreh, ktere kako ljudstvo dopolni. Pomislite judje! Oni so bili izvoljeno ljudstvo Božje; pa so Sina Božjiga zaverгли, umorili so ga. Ko so Sina Božjiga križali, niso mislili na prihodnost; in veselo in mirniga serca so klicali: „Kri njega naj pride na nas in na naše otroke!“ In ta kri je postala zanje pečat sužnosti, ki že terpi osemnajst sto let in bo terpela do konca sveta, — sužnost, ktere ne bodo ne svoboda, ne milijoni zakladov oprostili.

To, kar dandanašnje v Italii počenjajo, ima podobo nekđaj storjeniga bogomora. Judje so rekli od Kristusa, „Imamo postavo, in po postavi mora umreti.“ Prekucuhi pa pravijo od papeža: „Imeti hočemo edino Italijo, in v prid te edinosti mora svetna oblast papeževa zginiti.“ Judje so pristavili, de jim ni pripušeno, svojevoljno koga usmertiti. Italija nima toliko vesti in kakor kmal je gotovo, de bi se kaka katoliška vlada zoper to ne ustavila, bojo papeštvo spodrnili.

Bog, se vé, de tega ne bo pripustil; pa že misel, to storiti, utegne strašne nasledke imeti. Solze Pija devetiga, mučeniga, zapušeniga, bodo padale kakor ogenj na našo glavo in na glavo naših otrok. Bodite prepričani: „Italija ne bo mogočna, ne velika, ne edina brez papeštva. Slava, ki bi si jo s tem dobila, bo kratka in bo svoje pijanstvo drago plačala.“ Bogu bodi hvala, de Pij IX. moli, res, moli za tiste, ki ga preganjajo, de, moli za Italijo, ki ne vé, kaj dela. Čeravno prekletstva vredni sin Noetov v Italii mnogo naslednikov ima, pa tudi brez posnemovavcov Sema in Jafeta ni. Bog bo zaverženim zavoljo izvoljenih prizanesel in nehvaležnost pozabil na prošnjo njih Očeta.

Končaje pa opomnimo rogovileže italske, naj tele dve zgodbi dobro zapomnijo. Kam je zasramoval svojiga očeta, in kazen, ki je njegove mlajši zadela, je sužnost. Judje, izvoljeno ljudstvo Božje, so zaverгли Kristusa, in so raztreseni po vsim svetu — brez kralja, brez dežele, brez tempeljna. In kaj bo Italijo zadelo, ako se prederzne, te dve pregrehi ponoviti: svojiga Očeta zasramovati in umor Sina Božjiga ponoviti, ko Jezusa Kristusa v osebi njegoviga namestnika križa?

M. Zarnik.

V zveličaven premislík prijallam in neprijallam usmiljenih sester.

Usmiljena sestra v Gradcu, iz Insbruka doma, piše svojim staršem zastran svojiga prečudniga ozdravljenja naslednje pisemce: „Ljubi starši! Ker tolikanj želite zastran moje bolezní ali smerti naznanilo prejeti, Vam zamorem majhno veselje naznaniti. 27. kimovca 1860 smo obhajali dvestoletni spomin našiga sv. očeta in redovniga začetnika, sv. Vincencija Pavlana, in ta dan, ravno tisto uro, ko je bil on umerl, namreč o poli petih jutraj, sim dosegla s posebno milostjo Božjo popolnoma zdravje in sluh, potem ko so me bili za neozdravljivo spoznali in so se vsi pomočki k ozdravljenju zastranj skušali, jest pa sim še pred praznikom konec svojiga življenja pričakovala, kterimu sim tudi s hrepenenjem naproti gledala. V jutro tega praznika pa sim se čutila popolnoma zdravo, kakor sim rekla; zamogla sim vstati in v cerkev iti, desiravno že tri leta nisim mogla iz postelje. Nisim Vam hotla tega poprej naznanovati, dokler nisim bila prepričana, de bo zdravje stanovitno, zdaj pa (9. prosenca 1861), ker se zmirej prav dobro in močnejši čutim, Vam, ljubi starši! naznanim to posebno milost, ker vem, de zanesljivo ne bote opustili Boga hvaliti v čast in povelečevanje sv. očeta Vincencija.“

Kathol. Blätter.

K Šmarnicam.

Že v lanskim „Danici“ (v 13. listi, na 106. strani) sim omenil posebniga mika, ki ga ima lepo petje Marijnih pesem za privabljenje zmeraj več vernikov k šmarniskimu opravilu. Kdor tega še ni prepričan iz lastne skušnjaje, naj le popraša prijajavce k „šmarnicam“ eniga za drugim, kaj de ga naj bolj vabi in tako rekoč silama vleče k ti pobožnosti. Slišal bo od večine ne le mladih, ampak tudi že postarnih in še osivelih ljudi, de zraven podučnih beril še posebno to stori — lepo petje pri „šmarnicah.“ — Zakaj pa ravno to? — Zato, ker je gotova, neoveržljiva resnica, de lepo, ginja petje ima naj večjo moč do človeškiga srca, in de petje je zares „netilo in cvetje vsake pobožnosti.“ — To velja še posebno pri Slovincih, ki imajo neko vrojeno nagnjenje, pa tudi kaj dobre gerla za petje. Zakaj tedaj jim li ne dati veselja, tudi pri „šmarnicah“ prepevati; saj je to le v večji poživljevanje šmarniskiga opravila — vse Bogu in Marii v slavo!

Ker pa le samo lepo, dobro vbrano in zares serčno petje toliko gine in povzdiguje serce, ponovim tudi letas svoj že lanski svet — posebno vodnikom cerkvenih „šmarnic,“ de naj še za časa odberó naj lepši Marijine pesmi (z naj lepšimi napevi), pa tudi naj boljše pevce za predpevanje pri šmarnicah — saj skozi perve dni, dokler se jih še drugi pričujoči ne navadijo, ter potem vsi skupno prepevajo. Komur je mar za zmeraj obilniši sad in torej za zmeraj obilniši obiskovanje šmarniskiga opravila, gotovo ne bo preziral tega naj zdatnišiga pomočka.

Balantinov.

Ogled po Slovenskim in dopisi.

Iz Ljubljane. — r Stoljno-farna cerkev sv. Miklavža je zopet lepkinč dobila. Za njeno lepšanje neutrudljivi stoljni fajmošter, prečast. korar in dekan gosp. Jožef Zupan so s pomočjo cerkvenih dobrotnikov dali altar sv. križa prenoviti. Delo je mojstevsko zveršil naš umetni domačin, podobar g. Zajic. Stebrovje in altarne stene so černe (stebri posnemajo črni svetli marmelj z belimi žilami, stene plave pa so s črnim zametam prevlečene), stebrovji glavniki in vse altarno rezljanje pozlačeno, križ po hrastovo pobarvan, podoba Križaniga in podobi Matere Božje in Marije Magdalene pod križem pa bele. Vse je tako pristojno in vkusno, de gre en glas po mestu: „Taki mora biti altar svetiga križa.“

Iz Ljubljane. Prijazne Šmarnice se tudi letas v Ljubljani opravljajo po vsih cerkvah, kakor lansko leto. V stoljni cerkvi so zjutraj v slovenskim, zvečer pa v nemškim jeziku. Ne bomo popisovali, s koliko marljivostjo so se altarji k temu lepimu opravilu zališali in druge naredbe pripravljale; ne smemo pa opustiti, de bi v misel ne vzeli slovesnosti, ktera se je v večer pred prvim majnikom godila v frančiškanski cerkvi. Dobrotniki so namreč v imenovani cerkvi napravili posebno podobo Marije Device za šmarnisko opravilo, ki jo je ravno tisti umetnik na Dunaji malal, kakor štacijone v šenklaški cerkvi, in jo umetniki zelo hvalijo. Imenovani večer so torej za Marijno češenje in šmarnice, kakor sploh za vsako dobro naravno ves vneti korar, dekan in fajmošter Jožef Zupan, to podobo slovesno blagoslovili in potem se z gorečim ogorom slovesnost močno povzdignili. Vsa cerkev je bila natlačena z vernimi, ktere so govornik k češenju Marije Device, zlasti ob njenim mescu, živo spodbudovali, in neštivilne srca so se z njimi vred k sklepu strinjale v „Memorare“ sv. Bernarda in v vekomaj priserčni zdihlje iz „Češena — si — Kraljica“: O clemens, o pia, o dulcis Virgo Maria: O milostljiva, o dobrotljiva, o sladka Devica Marija!

Majeva.

(Poleg nemščine).

Že slavčki žvergolijo,
Se maj vesel zbudi;
Naj srca podarijo,
Kar lepi maj rodi.
Glej rožic ti delimo,
Te vneti poslavimo,
Marija!

Devica ti premila!
Ne zverzi rožic teh,
Ki v venček jih slozila
Ljubezzen nas je vsch.
O čuj! serce boleče
V té kliče hrepeneče,
Marija!

Ko tam na rajski trati
Nebeški maj cvete.
Takat, presveta Mati!
Poterdi milo se,
De z venčki lep'ga maja
Ti pojemo sred raja:
Marija!

Glej! cvetje ti podamo,
V zastavo bo za nas;
Za Mater tebe imamo,
Nas brani vsaki čas.
Ti daj, de v tvojim krili
Ko lepi cvet bi bili.
Marija!

Odbrana veltarica
Za Božji vert si ti;
Ohrani nas, Devica!
V nadlogi zdanjih dai
Vseh zlegov vari svoje
Pod senco brambe tvoje,
Marija!

Marija, vir dobrote,
Nam rosi v dno srca;
Ti čista luč brez smote,
Osveti nam duha!
Naj Bog, ko gremo z zemlje,
V nebeški vert nas jemlje!
Marija!

Hicinger.

Iz Ljubljane. Posebno slaba lastnost naših časov je, vse kar po njih široki, vglajeni cesti ne hodi, zametovati, ovirati in zatirati. Toraj se ni čuditi, de ima vse, kar temu duhu časa nasprotva, kar precej neizrečeno veliko sovražnikov, ki vsak že svoj kamen derži, de bi ga vergel in zamoril vsako mu nasprotno početje že v prvim začetku, ter ne premisli, de si težek odgovor nakopuje, kdor dobre reči zatira ali ovira.

Vender pa pri vsih zadržkih veliko lepiga še živi med nami in je toliko lepši in vredniši, če tudi med viharji zeleni, cvete in dober sad rodi. Gospod vodja družbe podmojstrov (rokodelskih družetov) v Ljubljani so ravno kar nam razkazali, kjer je resnična volja kaj doseči, de se gotovo doseže, naj bo še toliko sovražnikov, in naj si še toliko prizadevajo, ker vsaka dobra reč ima tudi svoje prijatelje in podpornike, in če jih tudi ni toliko, so vender lahko močnejši. Kakor vodja pravijo, se njih družba letas ni ravno pomnožila, vender pa tudi zmanjšala ne, kar je v teh časih že veliko. Pa sej na število udov tudi toliko gledati ni, kolikor na njih vrednost, in v tem se gospod vodja z družbo zelo hvalijo. De njih hvala ni prazna, se je vidilo 28. maj. travna pri slovesnosti, ki jo je družba v spomin svojiga vstanovljenja praznovala. Akoravno je bilo slabo vreme, je bilo vender veliko ljudi pričujočih, in med mnogo drugo imenitno gospodo so sami novi deželni poglavar počastili in razveselili družbo s svojo nazočnostjo. Zanesljivo je bil vsak vesel, viditi sad pridnosti in vnetiga prizadevanja. Sperviga so bili trije slovenski govorniki in na zadnje nemška igra: „Padec in rešenje“ iz življenja družbnih udov. Ne sme se tirjati visoko umetnih govorov in učeno izurjeniga igranja pri gospodih, ki se niso v tem nikoli veliko mogli vaditi, pa reči se mora, de tudi v tem se družba kej lepo povzdiguje in v prihodnje še več obeta. De so se res dobro obnašali, je pričala zadovoljnost, ki so jo pričujoči večkrat z veselim ploskanjem (dleskanjem) skazovali. Govore in tri igrine dele je petje prav prijetno vezalo, de je bila vsa veselica lepo okrogla, in de ni nič časa prazniga ostajalo. Kdor vé, koliko zamude je s četvero-glasnim petjem, bo vedil prevdariti in ceniti družbino prizadevanje in vapeh v tej zadevi. Tudi težke pesmi so se prav izverstno pele, in glasovim ni nič reči.

Toraj le naprej po lepi poti! Zmeraj bo bolj gladka in prijetna, in sad bo vedno obilniši. Ko bi družiga ne bilo kakor ta lepa omika, že zasluži družba, de jo vsaki po moči podpira in ji na roko gre; ali kaj je še družiga dobriga v tem združenju, vsaki lahko spozná, če pogleda v tamne kota, kjer nje lučica ne sveti. Pač ji je želeto, de

bi tudi tje segla, svetila in grela, in de bi bila družba zgled in podbuda vsem, ki jo zdaj kje še prezirajo in sovražijo, ki bi jo pa spoštovali in ljubili, če bi se v nje varstvo svetu odtegovali in si raji v nji kakor v slabih tovaršijah veselja iskali. **Bonač.**

Iz Ljubljane. Veselo, naznanilo slišimo, je prišlo z Dunaja, de je novi mestni zupan, gospod Mih. Ambrož, od svitl. cesarja poterjen. — Po „Nov.“ je bila prošnja Slovincov na Dunaji dobro sprejeta in spolnitev obljubljena.

Iz Krašnje. Naša zemlja je zemlja slovenska, in ne nemška, ne laška, ne madjarska, slovénski le je národ naš, nad tem ni dvombe več, resnica ta je neoveržljiva, pravda dognana, in dobljena. Kdor temu nasprotuje, on zdravi pameti nasprotuje, on nasprotuje pravici in resnici, tega mu ne navdaja ljubezin keršanska, s takim tudi nočemo kaj več opraviti imeti; bilo bi to potrata časa, in za nas ne posebna čast. Ravno takošna je pa skoraj tudi z njimi, ki nas sicer ko narod še nekako spoznajo, pa nam ko narodu vender le pravice kratijo in spodbijajo, ter jih vživati nam branijo. Ali pa, se li vjema takošno početje s pravico in resnico pod vodstvom ljubezni keršanske? Je li logika v takem vedenju? Ravna in ongavi se nemški narod po svojim, po svojim se ravnata francoski in laški, ravna po svojim se drugi narodi: in slovanski bi se ne smeli ongaviti po svojim, toraj tudi ne po svojim se ongaviti in ravnati narod slovanski? Vsakimu svoje, edin ko drugi je po volji Božji na svetu, edin ko drugi ima zato tudi pravico, živeti in se ko narod ravnati na svetu; nič tedaj, kar omiko zavera, kar narod ko narod tlači in stiska, kar njegovo izobraženje zadržuje ali celo vničuje, ne more volji Božji primérjeno, toraj pravično, blago in hvale vredno biti, in to temu več, ker je prava izobraženost narodov sveta naloga, izvirajoča iz ljubezni keršanske, iz dolžnosti, ki jih ljudje posamno in spet ko narod do Boga, do sebe in do bližnjiga imajo. Take omike, takiga izobraževanja ne le ne zaverati, temuč tisto po zmožnosti pospeševati pa svetuje zlasti pri Slovincih njih živa véra visoki vladi, ker ta ji pojasnuje naroda živoverniga radovoljno pokoršino z nepremakljivo zvestobo, terja pa tudi spoznanje nasprotno temu spoznanju primerjeno djanje. Verh tega niso narodi zavoljo vlade, ampak vlada je zavoljo narodov; in ako so narodi zavezani k pokoršini in zvestobi, je vlada nasprot dolžna za-nje véstno skerbeti in jim pravična biti, toraj poskerbovati njih blagostanje in zverševati njih omiko in srečo, po tem takim poskerbovati blagostanje in zverševati omiko in srečo tudi našiga slovenskiga naroda. Ko smo s tem o poglavitnih zadevah to tukaj napičili, kar smo v poprejnih listih v „Danici“ obširniši omenili in pojasnili, s tem pa dokazali, de imamo Slovinci ko narod neoveržljivo pravico, se kakor taki ravnati (gibati), mikati in izobraževati, pa nastane vprašanje: V čem pač obstoji gibanje tó, to mikanje, to izobraževanje? De zamore tukaj od izobraževanja sploh, od naroda ko takiga v njega večini brez posamnih visokih védnost in učenih narodov, le govorica biti, se, kakor mislimo, samo po sebi razumi, tedaj: v čem je omika, izobraževanje? — Pervič v veri, in sicer v veri keršanski. Vera je vir, je studenec omike, izobraženosti. Ta vir je toliko čistejši, kolikor bolj čiste so shranjene v njem večne resnice, in ker je katoliška cerkev edino prava in od zgoraj doli pooblastena shraniteljica tega svetiga, nebeškiga zaklada, je tudi le keršanska katoliška véra edino pravi in nar čistejši vir omike in izobraženosti. Prava, zaresna omika terja blago sercé, dobro voljo, razsvitljen um in trud in prizadevanje le po tem, kar je zares pravo, dobro in blago, nasprot pa gnjus nad vsem, kar je temu nasprot. To pa zamore edino le sveta vera. Ona je, ki kaže človekov visoki poklic, ki ga vože z Bogom, Stvarnikom nebes in zemlje, in mu razgrinja v neskočnim bitji božjim in v Njega stvaritvi nezmerne polje mnogoverstne delavnosti, urjenja in razcvetanja dušnih moči; pa mu

tudi ob enim pot odkazuje, de ne zajde duh njegov na svojih težavnih in sterminih, na svojih vabljivih pa opolzlilih stezah od resnice v zmoto in pogubo. Vera je, ki ima v svoje neločljive prijateljice: pravico in resnico pod vodstvom ljubezni keršanske. Kakor ona, tako so té njene tovaršice v nebesih doma, zato pa tudi nespremenljive, večne, in človek, živoverin, služi zvesto in z veseljem brez vse omahljivosti tem blagim devicam in svoji in svojiga bližnjiga zaresno srečo, pravi, zaresni prid. Ljubezin, sveta keršanska ljubezin, brez katere bi mogel svet polovico svoje mikavnosti zgubiti, slajša pozemeljsko bivanje, polajšuje časne stiske in nadloge, blaži človeka, družu ljudstva in narode v eno družino in odkazuje v popolnoma zdatno tolažbo tje v deželo ljubezni, v nezmerne lepave rajske večnosti. Vera — ona nam oznanuje Boga ko zapopadek vsiga lépiga, blaziga, dobriga, in to v neomejeni, v neskončni meri, zato nas pa tudi vera vnema za vse v resnici lepo, blago in dobro; vera — ona nam pravi, de nam je Bog, toraj nar veličastniši izgled, posnemati, se mu bližati, vedno bolj popolnoma prihajati, zato nas pa tudi ravno naganja čedalje bolj dojemati v vednosti in pravi omiki, čedalje bolj blažiti sercé, in si bistriti in razsvitljevati svoj um; véra pa tudi daje človeku nar zdatniši pripomočke na roko, premagati vse, kar blaženje serca in razsvitljevanje uma zavera, premagati vse, kar se pravičnemu in blagimu trudu zoperstavi in voljo v dobrim zadržuje, vse to pa v poterpežljivosti, dolžni pokoršini, pa tudi v stanovitni in neprestrašeni naslombi na pravico in resnico pod vodstvom ljubezni keršanske; in véra — ona nad vsako drugo stvar voljo vnema in vname za vse dobro, blago in lépo ter jo v delavno spremeni in na poti prot vedno večji popolnosti, toraj tudi na poti prave omike, zaresniga izobraževanja stanovitno ohrani. Brez vere je ni prave omike, prave izobraženosti. Vera, ona hči nebeska, je edino čisti vir, v katerim se prava, velavna omika zajemati da. Človek svetne omike, pa nejeverin, je le na pol izobražen, on nima pravih zavmenov od pravice in resnice, njega ne navdaja ljubezin keršanska, on ne pozná prav svojiga poklica, njega ne vodijo tisti sveti nagibi, ki djanja blažijo in človeka okrepijo, de ne omaga na poti k popolnosti. Svetno izobražen, pa nejeverin človek iše le bolj samiga sebe, in če prav občekoristne, slavne dela doveršuje, utegne pa tudi v mnog zlég, k veliki nesreči posamniga človeka, kakor celih narodov biti, in to zato, ker ga ne vodijo visoki, nadsvetni nagibi, ker ne služi pravici in resnici pod vodstvom ljubezni keršanske. Priča tega nam je sedanje Laško. Pravica in resnica jočete pregnane po samotnih krajih, ljubezin je zaničevana, krivica in laž, zvižica in prekanjenost, rop in morije pa gospodujejo, med tem ko jih omikani, nejeverni trop ukaje pozdravlja. To pa ni nikakoršno znamnje prave izobraženosti; omika, prava, velavna ne ve nič od takih krivic in grozovitnosti, kaj takiga je veliko več znam divjačnosti v omični obleki, in se med drugim od narone v tem loči, de je ta milovanja, una pa gnjušenja vredna. Človek divjak, kakoršen je na priliko v Ameriki, je sicer nevedin, sirov, ves še v prvotnim, natornim stanu, pa ko bo verin, ko stopi v naročje matere katoliške cerkve, sleče takorekoč svojo divjačnost in stopi na prag omike in izobraženosti. Pravica in resnica pod vodstvom ljubezni keršanske je tisto trojstvo, kterimu jame od zdaj služiti, in podstva, na ktero se opera edino prava izobraženost. Brez vere ni praviga izobraževanja, ne prave omike. In taki spreobrnjen divjak je več vredin, ko vsi svetno in napčno izobraženi omikanci. Le resnico je izgovoril zato naš dragi rojak in iskreni misijonar, gospod Čebulj, ko pripoveduje od divjakov ameriških ter pravi, de so njegovi boljši od naših na Kranjskim. Zatorej še enkrat: „brez vére je ni prave izobraženosti,“ je ni omike veljavne.

Iz Stopiča na Dolenskim, 28. mal. travna. J. K. Četero nedeljo po veliki noči je bil, kakor vsako leto, shod ali žegnanje v Stopičah, h katerimu se po navadi tudi iz daljnih krajev veliko ljudi zbere. Ta dan naj zato v misel vzamemo, ker so se čast. duhovni pomočnik gosp. Anton Kerčon, od nas sploh močno ljubljani in spoštovani, z nami poslovali. Torej, ljuba Danica, izreci jim še enkrat hvalo čez visoki Gorjanec. Stopiška duhovnija jih gotovo ne bo pozabila, zlasti šolska mladost ne, ker bili so ji kej dober učenik in obilno lepih nauk so ji zapustili.

Iz Maribora slišimo, da je poslednja pola „Drobtinc“ v natisu. — Znani slavist, gosp. Jure Caf, učitelj pastirstva in katehetike ter semeniški podvodja v Mariboru, je odmenil, svoj slovenski slovar dovršiti. Pri svojih obilnih opravilih se dosihmal s tem delam ni mogel pečati, zdaj pa ko duhovni svetovavec in beneficiat na Ptujim stopi iz unih služb, in bo k svojimu priljubljenimu delu nahajal dovoljno časa.

Iz Maribora 5. vel. trav. Šmarnice se to leto v stolni cerkvi obhajajo v nemškem, — v predmestni slovenski fari pa v slovenskim jeziku; une na večer od 7—8, té pa zjutraj od 5—6 ure.

Spomlad.

Od zimskiga spanja
Oživljen za dan
Potrebniha djanja
Zapojem užgan
Od ljube spomladi,
Od gorkiga dne,
Od rajskih livadi,
Kar mika sercé.

O slast zaželena,
Zar rajskih cvetic,
Spomlad obnovljena
Nebeških sladčic!
Zdaj gorki vetrovi
Pihljajo naprot.
Občutljeji novi
Budé se povsot.

Studenček opira
Po dragi zelen',
Radosti požira
Ves razveseljen.
Ze Stvarniku ptice
Vesele pojó,
Ob shodu danice
Češenje dajo.

Ze kukov'ca poje
Za kratki nam čas,
Napeve ima svoje,
Le dvojni je glas.
Ze pridna bučela
Na pasu buči,
Gospoda vesela,
Gospodu brenci.

O neprecenjiva
Tam gori spomlad!
Se vekomaj živja
Pobožnosti sad,
Kjer čisti duhovi
Presladko živé,
In mirni vetrovi
Vse trudne hladé.

Pisalike nove
Pastircov pojó,
In mile glasove
Po logih dajó.
Se pevcam odtajaj
Od serca njih led,
Ga milo omajaj
Za petje ko med.

To stori tud meni,
Gospod, in mi daj,
Na travi zeleni
Zapeti še kaj —
Od Tvoje dobrote,
Od Tvoje časti,
Od gnade toplote,
Od gnade moči;

Od svete previdnost'
Do Tvojih stvari,
Očetove milost'
Do vernih ljudi;
Od svete pravice,
K' se vernim bliši,
Iz tvoje desnice, —
Hudobne pláši.

Zdej stari in mladi,
Kar koli se dá;
Po verni navadi
Z polnosti serca
Zapojmo veselo
Vso slavo Bogú,
De bo zadonelo
V presveto nebo.

D.

Razgled po keršanskim svetu.

Pred začetkam državniha zboru na Dunaji so imeli v stoljni cerkvi kardinal vikári škof po 11 slovesno sv. mašo, pri kateri so zraven svitl. cesarja in cesarjevičev poslanci obeh zbornic pričujoči bili. Ob 1 so prišli nadvojvodi v gosposko zbornico. Predsednik v ti zbornici je knez

Dragotin Auersperg. V ljudski zbornici je predsednik dr. Hein, župan v Tropavi. V ti zbornici je nekaj čez 200 zbornikov, ker se ogerski, sedmograški, hervaški, isteraki in beneški pogrešajo; vsih bi moglo namreč 343 biti. V vsaki zbornici je nekaj ministrov. V gornji zbornici so se usedli posvetni gospodje in generali ob desni, škofje ob levi in zraven njih tudi grof Anton Turjaški id.; v spodnji zbornici so Čehi in drugi Slovani zajeli desnico v sredi, centralisti in Nemci pa levo sredino. — 1. t. m. so svitli cesar vpričo obeh zbornic v cesarskim dvoru s slovesnim ogovorom državni zbor pričeli. V tem nagovoru so cesar pričujoče poslance veselo pozdravili in upanje razodeli, z njih pomočjo srečno izpeljati vstavne podlage: ravnopravnost vsih narodov, enakost pred postavo, in vdeleževanje deželnih namestnikov v postavodajstvu. Izrekli so, da želé cesarstvo tako vravnati, da bodo posamezne dežele, kolikor bo nar bolj moč, samostojne, pa vender na podlagi take edinosti, ktera je potrebna, da bo cesarstvo močno. Vse to želé, da naj se izpelje po vstavnihih potih deželskih namestnikov ali poslancev, po očitni in velikoserčni politiki, v vsih delih cesarstva enako, v oziru na preteklost posameznih dežel, v enaki ljubezni za vse narode, pošteno in pravično. Na to se ozirajo na korist in delo deželnihi in državniha zboru, na težavno nalogo državniha zboru, in pričakujejo, da se bo tudi vprašanje zastran namestovanja iz Ogerskiga, Hervaškiga, Slavonskiga in Sedmograškiga vgodno rešilo, ter bo vse cesarstvo v državnihi zboru se namestovalo. Enako so svitli cesar izrekli upanje, da bomo mir imeli; Evropa ga je potrebna, da se po razdražbah poslednjih let opoči, v ravnovago stopi, in vsa svojo moč na znotranje poprave obrača. Ozrejo se nadalje cesar tudi na dela državniha zboru v duhovni in telesni prid cesarstva, na prizadevanje, državno gospodarstvo, kakor upajo, v nepredolgim času v ravnomo spravit. Samosvojnost dežel, okrajn, okrogov in srenj, kakor tudi zmanjšanje vojnihi stroškov itd., menijo, bo k temu dosti pomoglo. Namenjeno je, neke premene v nekterih davkih narediti itd. K sklepu cesar posebno povzdignejo, kako de ravno sedanji čas imajo cesar in poslanci naj težji nalogo: ladijo cesarstva na nar hujsim ovinku srečno prepeljati. Take naloge de se ne dajo rešiti brez truda in moške stanovitnosti, ne brez darov blaga in kervi; rešene pa morajo biti. Cesar spoznajo poslednjič za svojo vladarsko, v obličji vsih narodov sprejeto dolžnost, dano vstavo kakor nedotakljivo podlago svojiga ediniga in nedeljiviga cesarstva s cesarsko močjo braniti, in vsako poskušnjo zoper njo kakor napad na obstoj cesarstva samiga, in kakor napad na pravice vsih njih dežel in narodov oistro zaverniti. K sklepu svitli cesar vošijo, da naj bi Bog začetek in dopolnitev blagoslovil, krono in cesarstvo, ljudstva in njih namestovavce s svojo vsevladajočo močjo varoval in branil.

Med tistimi, ki so od Nj. veličanstva za vse žive dni v gosposko hiso državniha zboru poklicani, je tudi gr. Anton Turjaški (Auersperg).

Nagla smert nezmernih žganjopivcev se je jela pogosto razodevati. Na Dunaji se je zaporedama slišalo od neke ženske in potem od moškiga, ki ji je žganje kar neutegama umorilo.

Zmed 133 vjetih (najetih) rogoviležev na Dunaji je bilo nar več rokodelskih učencev, ki so dobili po 10—30 šib za svoje mačkovanje. Mačke niso zastoj švigale.

V Insbruku se je odpadnik Jožef Jetzelsberger, učenik na Štajerskim po poltretjim letu krivoversta in po vednim nepokoji, mirú zastoj iskavši v mnogih protestantskih ločinah, zopet v katoliško Cerkev vernil.

„O jamer, jamer!“ Od kod? Iz mačjih ust psevdoliberalnih in judovsko-radikalnih listov čez tirolski deželni zbor, ki je pokazal, da se zamore liberal biti, če se tudi človek svoje vere ne sramuje, in ni izdajavec nad svojo cerkvijo; ki je pokazal, da je poštenim možem več

za dolžnost, kakor pa za hvalo ali grajo iz ust naših sovražnikov; ki je pokazal, da Tirolec ne zna le samo svojemu cesarju in domovini, ampak tudi svojemu Bogu zvest biti ter se moško in serčno poganjati za vero v svoji deželi, ktero edino pozna, da je prava in pelje v zveličanje. — De strah Tirolcov pred protestanstvom ni prazen, kažejo nasledki une protest. postave od 8. mal. travna. V poslednjih dveh tednih so protestantje pri Bocnu dve kmetii v svoje roke spravili; v Meranu je protestant kupil hišo blizu farne cerkve in je sam spoznal, da bo za protestanško molitvinico in pastorja. Srednik je bil katoličan, da se Bogu smili. (Kako bo taki izdajavec pred Sodnika stopil!) V Kaltern-u se tudi protestantje poganjajo, da bi dve posestvi na kmetih pridobili; za eno so 20,000 gold. ponudili, ki je le 10,000 gold. cenjena. Taka se godi tudi v Vorarlbergu. Znano je tudi, pravijo „Bl. a. Tir.“ kako rade bi razne protestanške misijonske družbe in „Gustav-Adolf-Verein“ denar dajale, da bi se protestanški „Missionstationen“ na Tirolskim napravili. —

Trienski škof, poprej škof v Veroni, so v tirolskim zboru čudne reči pripovedovali zastran sadu laške svobode. En del veronske škofije je zdaj namreč pod Piemontezam, kjer je verska svoboda razglašena. V vsih laških krajih, pravijo škof, se ustanavljajo protestanške šole, v katerih ne plačujejo učenci učenika, ampak učenik učence, da prihajajo. V Florencii je že do 30 taci protestanških šol, njih več tudi v Brešii, Bergami in drugod. V mojim oddelku, pravijo škof, so mnogotere zvižace počenjali, da bi enake šole ustanovili; celo v nar manjših vaséh so priprave delali, da bi (protestanške) tempeljne zidali. Povodinj knjižur, tiskarin in „traktelleins“ se je razlila po vsi deželi, in v njih se katoličanstvo, njegovi nauki, naprave in duhovni gerdo obrekujejo, zasmehujejo in zasramujejo. Cele butare taci knjižur in tiskanih listov so mi fajmoštri z une strane reke Minčia pošiljali, v katerih se celo to, kar je katoličanam naj svetejšiga, po gerdobnih podobah v blato tapta, zlasti v osebi sv. Očeta se strinja njih jeza in togota.

Med drugimi netečnostmi „Ost und West“ tudi tole ima: „Die Jesuiten sind in ganz Bulgarien verbreitet, und nebst anderen Bekehrungen verkaufen sie Kirchenbücher mit verkehrtem Sinne (!) in London gedruckt.“ — O. u. W. je že nekterikrat pokazal, kam tace moli, — in kaj mu ne diši; — če bo tako delal, se mu tudi ne bo verjelo, kadar bo resnico govoril. Pred našimi enokernimi brati bi vender mogle naše katoliške naprave mir imeti ali saj že pred obrekovanjem varne biti. — Ravno temu listu je pošteno poganjanje Tirolcov za edinstvo vere v njih deželi „religiöse Unduldsamkeit“, od ktere mu je „Tyroler Landtag jüngst ein wenig erbauliches Exempel“ dal.

„Presse“ se emendra, da ima tudi več del moravskih poslancov ljubezen do svojiga češkiga naroda. Po taci listih bi imel človek vse ljubiti, samo katoličana in Slovana ne! Ko bi marsikteri tako imenovani liberalni časniki oblast imeli, bi turkam, judam in krivovercam oblast dali, se v nebesa naseliti; katoličanam pa bi se jim še v peklu škoda zdelo prostora privoliti.

Iz Prage piše neki dopisnik v „Kathol. Bl.“ Nr. 18, kako protestantje svojo versko enakopravnost razširjajo, na katoliški zemlji, kaj pa de. Stari uršulinski kloster na Hračinu v Pragi je bil pod cesarjem Jožefom Uršularicam vzeti in mogle so se v novo mesto preseliti. Obsirno poslopje z eno nar lepših cerkev v Pragi je bilo v vojaško rabo obrnjeno, vender je ostalo lastina verske zaloge. Po konkordatu je ta cerkvena pravica v novo svojo veljavo zadobila, in zdelo se je, da po protestanški postavi je ta pravica še bolj poterjena, ker ta postava rezno govori od brambe posestva kake srenje in bi mogla torej pravica katoliške Cerkve zagotovljena biti. Zdaj pa poslušajte, Tirolci, pravi dopis, kako se lastina katoliške Cerkve brani, in učite se iz tega, kaj vam je od „Protestantengesetz-a“

pričakovati. Lepa cerkev sv. Janeza je, tebi nič meni nič, protestantam za njih božjo službo zročena! K temu se mora še opomniti, da so si večkrat prizadevali, to cerkev zopet za katoliško Božjo službo pridobiti; pa se ni dalo doseči, kar se je zdaj z nar očitnišim žaljenjem pravice v prid protestantov tako lahko zgodilo. — Kaže, da nemška vera bo le še silo delala, kakor svoje dni nemška „spraha.“

Ogerski grof Colalto je bil za papeževo kardelo, v katerim je kakor prostak služil, vlečene puške napravil in k temu še papežu 20,000 tolarjev (škudov) podaril.

V Ašafenburgu je 14. u. m. neki protestant prestopil v katoliško Cerkev; v Ofenbach-u pa uni mesec dedni princ Dragotin Isenburg-Birnsteinski. Tudi v London-u se je Cvetno nedeljo Tomaž Rawlison, člen kambritškiga vaeučiliša, z vso svojo deržino vernil v naročje matere katoliške Cerkve.

V Filipopolji na Bulgarskim je bil Belo nedeljo zbor pod predsedništvam škofa Paisios-a, ki je v katoliško Cerkev prestopil in je bil zavolj tega od konstantinopoljskiga razkolniškiga (ločeniga) patriarha izobčen. V tem zboru je bilo popolno ločenje od greške nezedinjene cerkve izrečeno. — Vredba novih katoliških občin bulgarskih je v Rim dospela; po nji se ima več bulgarskih škofijskih sedežev napraviti. Francoski poročnik v Carjigradu je neki prav goreče podpiral to vredbo.

Poprejšnji razkolniški bulgarski arhimandrit Jožef, ki je bil 14. u. m. v Rimu škof posvečen, je upanje razodel, da bodo skorej vsi Bulgari ena čeda pod enim pastirjem. Pri tih besedah so bili sv. Oče do solz ginjeni in so v Cerkev vernivšiga se sina na očetovsko serce pritisnili. Novo posvečeni škof je dobil naslov „bulgarski patriarh.“

Klapka v pariških časnikih obeta, da je eno najimennitniših vprašanj, ki jih ima prihodnji ogerski zbor rešiti, popolnoma rešenje (emancipacija) judov, in zanaša se, da ga ne bo ne eniga domorodca, kteri bi hotel to rešenje še odkladati. — Ako bi bili vsi taci misel, kakor je Klapka, zanesljivo bi se to zgodilo; ali časniki kažejo, da ogersko ljudstvo v tej reči je vse kej drugačnih misel, kakor veliki agitatorji. V Mohaču so undan ogerski gosti v neki gostivnici, zapazivši, da je dosti judov pričujočih, s silo jude izpokali; vsled tega je neki jud kučigazdata tako po glavi trešil, da se je na tla zgrudil, in vstal je velik ropot. —

V Süt-Szerdahelji je bil 1. mal. serp. pretep med ondotnimi rokodelci in izraelskimi tergovci, in 4 judje so bili ubiti, njih 15 z obeh strani pa je hudo ranjenih na mestu obležalo. — Judje so ukleto ljudstvo, ker so kri sami priklicali nad-se in na svoje otroke. Oni so in bodo brez domovine, brez kralja, ako jim jih človeška modrost še toliko prilastuje. Marsikteri tako imenovanih osrečevavcov ljudstev bo morebiti to resnico še le takrat zapopadel, kadar bodo judje tudi njega na križ vlekli. S takim emancipiranjem tudi judam samim ni pomagano, ker oni bodo dobljeno svobodo v neprid kristjanov obračali, novo poganjanje s tem zbudili, in njih poslednje bo hujski kakor prvo.

V Jeruzalemu je bilo letašnje veliko noč le malo romarjev. Med njimi je bil apostoljski provikar gosp. M. Kirchner.

Iz Francoskiga je tudi letas, pri vsih zmešnjavah, skupna družba popotvala v Jeruzalem. Njen vodnik je bil abbé Lavigerie.

Orleanski škof je imel v Parizu v cerkvi sv. Roka govor v prid ubozih Ircev, v katerim se je zgolj na to opéral, kar so protestanti od terpljenja katoliških Ircev naznanovali. Vojvodnja Hamilton in gospá Mak-Mahon, maršalova ste precej na to zbirale mile darove za katoliške Irce, h katerim sta tudi cesar in cesarica svoje darove dala. Angleške pijavke uboziga Irškiga pa so se nad tem usmiljenjem kremžile in serdile.

V Parizu je imel letašnje postne pridige v „Notre Dame“ jezuit O. Feliks, h terim so ljudje vsih stanov v veliki obilnosti hodili. Protestant Guizot in več akademikarjev je bilo poslušavcov.

V Verzalji (Versailles) je Belo nedeljo škof sam v prid darov za sv. Očeta pridigal, potem je bilo darovanje, pri katerim se je nabralo 11.000 frankov.

V Nantes-u, od kodar je v poslednjih dveh mescih 150 mladih mož šlo v papeževo vojsko, je bil undan pokopan mladeneč, ki je že v nji služil. Merlič je tri dni v cerkvi ležal; 15.000 ljudi je za pogrebam šlo.

V Parizu imajo vsako leto velikonočni praznik v cerkvi Marije Device (Notre-Dame) veliko obhajilo. Letas jih je bilo veliko več pri tem obhajilu kakor druge leta. Hudi časi ljudi budijo iz spanja. Kardinal vikši škof in O. Feliks jezuitar, sta v dveh urah čez šest tavezent ljudi obhajala. Tudi iz francoskih okrajin se sliši, de so se zlasti moški obilniši kakor druge leta ss. zakramentov vdeleževali.

Mili darovi za papeža znesejo dozdej do 29 milijonov frankov; 3 milijone je dalo Francosko; rusovski cesar 1 milijon.

Iz Rima pišejo, de se mesto zmirej bolj s sardinskimi malopridneži napolnuje. Potuhnjene morije so se zverstama začele; že 13 papeževih vojakov so umorili potuhnjeni morivci, tudi pravijo, de so že precej dobro število francoskih in napolitanskih legitimistov, to je, taci pokončali, ki so za postavnost in ne za sardinski rop. Tudi v Neapeljnu je bilo več kraljevih častnikov pri belim dnevu pomorjenih. Pri vsim tem pa trobentarji liberalni časniki svoj pot z Lahoni v en rog trobijo in prav s povdarkam imenujejo une „puntarje“ in „razbojnike,“ ki se za pravičniga, posteniga, junakiga kralja Franciška II. vojskujejo. Ko se je bil Garibaldi pritepel kakor tujic na napolitansko obrežje in je jel ropati, ta jim pa ni bil razbojnik in puntar! S Turina se dan na dan v vse štiri vetrove berzovestva: „V Neapeljnu je mirno;“ vender pa ravno tisti jadernik priča, de je vsa dežela v ognji, de burbonski vojskovavci proti Neapeljnu korakajo, in de se pričakujejo Muratovci z morja na suho. Okrajina Bazilikata je vsa na nogah. V okrogu mesta Fodzja so bili Sardini, poslani zoper kraljeve, tepeni in proti Fodzji podeni. Tudi pri Salerni se kraljevi dobro deržijo.

Opat dr. Daniel Haneberg je bil pred malo časam o misijonskih opravilih v Afriko popotval. V Algiru je obiskal oo. Trapiste, ki jih Arabci močno spoštujejo. Rekli so o njih prihodu v deželo: „To so naši ljudje,“ ker je njih obleka z arabsko po nekoliko enaka. V Tunisu je 10.000 kristjanov, katerih višji pastir je apostoljsk namestnik iz kapucinskiga reda. V Tunisu je brez vsaciga nepokoja po velikim mestu se sprehajal; ko je pa v Genvo prisel, je našel toliko divjo razdraženost zoper duhovstvo, de je komej mogel brez zabavljanja po cestah iti. (Lepa čast svobodni Italii!!)

Katoliške naprave imajo to nesrečo, de jih zmiraj v enim ali drugim kraji na zemlji ropajo. V Mehiki (Mexiko) v Ameriki so 13. svečana iz trinajst kloštrov nune pregnali in jih v druge prestavili, de so poslopja prodali. De bi se ne delal hrup, so krasni možje to krasno delo ponoči napravili in poprej vse svetilnice (laterne) po mestu pogasili. Vender pa se je ljudstvo zbralo na cestah, in kri je tekla; vse prebivavstvo je bilo razdraženo nad tem početjem. Dopisnik pravi: Radikalna (prekucuhovska) vlada dalje ropa klostre in cerkve. Denarni minister si je sam s svojimi rokami grabil drage kamne in dražčice v neki kapeli Mater Božje. —

Opravništvo britiskiga muzeja v London-u je undan vpricho anglikanskiga (protestanskiga) škofa sklenilo, de ob nedeljah se muzej ne bo odpiral. — Naj se zgledu-

jejo nad protestanti in njih „rigorizmam,“ kateri katoličane po nedolžnosti prenapetosti dolžijo.

Zborniki jonskih otokov, ki so pod varstvom angleških lombard, so razglasili, de je enoglasna želja jonskiga ljudstva, se z Grecijo skleniti. — Zdej se vpraša, kaj bodo na to prekanjeni angleški tiči storili, ki jim je bilo glasovanje ljudstva na Laškim tako silno tehtna reč, de so bili papež in drugi svojih dežel oropani! In ako k temu še Irsko začne kake enoglasne želje razodevati, kako se bo prekanjeni tič iz tih zaderg izmotal?

Iz Rio Janeire v Ameriki pišejo, de je strašin potres razdjel kos hriba Mendoza v argentinski ljudovladi, in do 7000 ljudi je končanih.

Drobtine.

Od kod je manjkov sneg? „Mačje muzike so ga pritresle; k' je vse nerodno, je pa še to. Ljudje znajo vse komandirati, samo vremena ne.“ — To so po spoštovanim sporočilu besede iz priprostih ust, ki naj jih sprejmemo v predarek posvetnjaki in dozdevni modrijani, in naj se nekoliko manj šopirijo, dokler ne bodo znali tudi „vremena komandirati.“

Kaj ni čudno, in kaj je čudno? Ni čudno, de judje katoliške naprave in pobožne rede obrekujejo: čudno pa je, de jim kristjanje verjamejo in jih poslušajo. Ni čudno, de je judam in nekterim protestantom konkordatern v pēti; silo čudo pa je, de je enako marsikterim (po imenu) katoličanam. Ni čudno, de naši sovražniki katoliški Cerкви sovražne spise pišejo; prečudno pa je, de jih katoličanje berejo!

Duhovske zadeve.

V ljubljanski škofii. Mokronoška fara je gosp. Jan. Kastelic-u, lokalistu v Kokri, podeljena; Kokra je torej 17. u. m. razpisana. — Šenthelenska lokalija je podeljena gosp. Jan. Toman-u, mestnimu duh. pom. pri sv. Jakopu v Ljubljani. — K sv. Jakopu v Ljubljano pride gosp. Jan. Voglar, duh. pom. v Kamniku.

V Lavantinski škofii. Prečastiti gosp. Lorenc Vogrin, stoljne cerkve korar, so prevzeli 1. maja učbo pastirne in katehetike v bogoslovskih šolah. — Čast. gosp. Juri Caf, dozdanji učitelj pastirne in katehetike in podvodja semeniški, je izvoljen duhovni svetovavec in gre za beneficiata na Ptuj. — Čast. gospod dr. Jožef Ulaga (mlajši), učitelj sv. pisma st. zaveze, nastopi službo podvodja semenškiga. — Čast. gosp. Jožef Ulaga (stareji), je izvoljen fajmešter šentviški pri Ponkvi. — Čast. gosp. Blaž Trunk pride za kaplana v šent-Vid pri Ponkvi, — gosp. Janez Presker pa za kaplana v Šetale.

V teržaški škofii: Umerl je v. č. gospod Anton Jeran, fajmošter v Humu (Kolmi).

Darovi za sv. Očeta papeža Pija IX.

Dominus conservet eum, et vivificet eum, et non tradat eum in manus inimicorum ejus; 3 gld. — Bog ponižaj sovražnike sv. Cerkve; cekin za 10 fr.

Pogovori z gg. dopisovavci.

G. K. G. v G.: Smo odpravništvu zročili. — G. B.: Gratias! Za drugo je bilo za zdaj prepozno. — G. J. K.: Naročilo smo založništvu zročili. — G. L.: V pismu.